

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ ว่ามีผลต่อความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวต่อผู้ชมอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลในประเด็นต่าง ๆ ดังตารางในบทที่ 4 แล้วนั้น ทั้งนี้การสรุปผลจะแบ่งไปตามแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด และปัญหำนำการวิจัยที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แบ่งเป็นชาย 15 คน หญิง 15 คน มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มากถึงร้อยละ 60 ส่วนลักษณะการชมข่าวของกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกัน ระหว่างชมข่าวเป็นประจำ และชมข่าวแต่ไม่แน่นอน คือร้อยละ 43.3 และ 56.7 ปัจจัยที่ทำให้ชมข่าวได้แก่ ลักษณะเนื้อหาข่าว เวลาที่สะดวกและตัวผู้ประกาศข่าว นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความชื่นชอบผู้ประกาศข่าวทางช่อง 3 คือ สุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล และให้ความเห็นว่าลักษณะ หรือคุณสมบัติที่ผู้ประกาศข่าวควรมีนั้นมากที่สุด คือ การอ่าน การใช้น้ำเสียง อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนเรื่องบุคลิก การแต่งกายจะอยู่รองลงมา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการสื่อสารเชิงอวัจนะ ที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้คะแนน และแสดงความคิดเห็นว่ามีผลต่อความเชื่อถือ และติดตามข่าวนั้น พบว่าในด้านภาพโดยรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าวนั้น กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ การสบตากับผู้ชมมากที่สุด รองลงมา คือ ลักษณะการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางอากัปกิริยาประกอบการพูด และลักษณะอื่นๆ ตามลำดับ คือ ลักษณะการนั่งของผู้ประกาศข่าว รูปร่าง หน้าตา เสื้อผ้า ทรงผม การแต่งหน้าและเครื่องประดับ

ในด้านลักษณะการอ่าน กลุ่มตัวอย่างได้ให้ระดับคะแนน ในเรื่องการอ่านออกเสียงได้ชัดเจนมากที่สุด ส่วนน้ำเสียงในการอ่าน การเน้นย้ำเนื้อหาข่าว จังหวะ และลีลาในการอ่าน และระดับเสียงดัง-ค่อย เป็นความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

และในด้านภาพรวมของห้องส่งนั้น กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับการจัดฉากหลักของห้องส่งเป็นอย่างแรก ส่วนการจัดวางองค์ประกอบ และบรรยากาศโดยรวมของห้องส่งเป็นสิ่งสำคัญที่มาระดับคะแนนรองลงมา

เมื่อทราบระดับคะแนนของลักษณะการสื่อสารเชิงอวัจนแล้ว จากตารางที่ 18 ในบทที่ 4 ต้องการทราบว่า ลักษณะทางอวัจนภาษาดังกล่าวมีผลต่อการติดตามการรายงานข่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

ผลการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SAS แสดงใน ANOVA TABLE (ดูประกอบในภาคผนวก ก) คือให้ค่า F-Value = 8.05 และค่า $Pr > F = 0.0001$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าลักษณะทางอวัจนภาษาในส่วนของภาพโดยรวมที่มองเห็นจากตัวผู้ประกาศข่าวทั้ง 9 ลักษณะที่สำรวจเปรียบเทียบนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 5% Significant Level

ดังนั้น จึงวิเคราะห์ต่อไปว่าลักษณะทางอวัจนภาษา แต่ละลักษณะแตกต่างกัน ลักษณะอื่น ๆ โดยการเปรียบเทียบทีละคู่ เรียกว่า Multiple Comparison ด้วยวิธีหาค่า LSD ตามที่ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างย่อยของลักษณะอวัจนภาษา 9 ลักษณะที่เปรียบเทียบกัน พบว่า การสบตากับผู้ชม การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางหรืออากัปกิริยา ประกอบการพูด ลักษณะการนั่งของผู้ประกาศข่าว และรูปร่าง หน้าตาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านที่มีผลต่อความเชื่อถือ และติดตามการรายงานข่าว โดยมีระดับคะแนน 8.167 , 8.000 , 7.407 และ 7.267 ตามลำดับ

สำหรับลักษณะการนั่ง รูปร่าง หน้าตา และเสื้อผ้า มีระดับคะแนน 7.407 , 7.267 และ 6.967 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จะเห็นว่าในเรื่องเครื่องประดับ มีระดับคะแนนต่ำที่สุด คือ 5.267 ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จากลักษณะอื่น ๆ ทั้ง 8 ลักษณะ สำหรับเสื้อผ้า ทรงผม และการแต่งหน้ามีผลปานกลางต่อการเชื่อถือ และติดตามการรายงานข่าว คือระดับคะแนนที่ 6.967 , 6.500 และ 6.267 นั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งกันและกัน แต่แตกต่างจากลักษณะ 5 ลักษณะแรกดังกล่าวข้างต้น

และจากการเปรียบเทียบโดยวิธีทางสถิติดังกล่าว พบว่า การสื่อสารเชิงอวัจนะในด้าน ลักษณะการอ่าน ทั้ง 4 ลักษณะนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีระดับคะแนน ใกล้เคียงกันเรียงตามลำดับ คือ อ่านออกเสียงได้ชัดเจน (9.133) น้ำเสียงในการอ่าน (8.833) การเน้นย้ำเนื้อหาข่าว จังหวะลีลาในการอ่านข่าว และระดับเสียงดัง-ค่อย (8.567)

ส่วนในเรื่องภาพรวมของห้องส่งทั้ง 3 ลักษณะ คือ ความสวยงามของการจัดฉากหลัง การจัดวางองค์ประกอบและบรรยากาศโดยรวม ซึ่งมีระดับคะแนน 7.500 , 7.067 และ 7.000 นั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนั้น ถ้าเปรียบเทียบลักษณะทางอวัจนภาษาที่ได้ระดับคะแนนสูงที่สุด ซึ่งได้แก่ การสบตากับผู้ชม การอ่านออกเสียงได้ชัดเจน และการจัดฉากหลังของห้องส่งนั้น พบว่า การอ่านออกเสียง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ (ดูการวิเคราะห์ในภาคผนวก ก.) กับการสบตากับผู้ชม และ การจัดฉากหลังของห้องส่ง เนื่องจากมีช่วงระดับคะแนนที่ต่างกันค่อนข้างมาก แต่ขณะเดียวกับการสบตากับผู้ชม และการจัดฉากหลังนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ เนื่องจากมีระดับคะแนนที่ใกล้เคียงกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า ลักษณะของอวัจนภาษาที่ผู้ชมเห็นว่า มีผลทำให้เชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวมากที่สุดนั้น ได้แก่ การอ่านออกเสียง ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับ ลักษณะอวัจนภาษาในด้านอื่นๆ แต่ก็ยังมีความสำคัญใกล้เคียงกับ น้ำเสียงในการอ่าน และ การเน้นย้ำเนื้อหาข่าว จังหวะและลีลาในการอ่านข่าว นอกจากนี้ลักษณะอวัจนภาษาที่สำคัญ ร่องลงมาได้แก่ การสบตากับผู้ชม ซึ่งมีความสำคัญใกล้เคียงกับลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับภาพรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าว รวมทั้งมีความสำคัญใกล้เคียงกับการจัดฉากหลังของห้องส่ง ที่นับว่ามีบทบาททำให้ผู้ชมสนใจในการรายงานข่าวมากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่ไม่เหมาะสมของผู้ประกาศข่าวในบริบทต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างบริบทต่างๆ ของแต่ละสถานี ตามที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นไว้ ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 37-39 บทที่ 4 แล้วนั้น สรุปได้ดังนี้

จากการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างใน 3 บริบทของข่าวได้แก่ ข่าวทั่วไป ข่าวธุรกิจ และข่าวกีฬา สามารถสรุปตามประเภทของข่าวได้ดังนี้

ข่าวทั่วไป พบว่า ผู้ชมให้ความสำคัญกับ ลักษณะการใช้น้ำเสียงในการอ่านข่าว ของผู้ประกาศข่าวมากที่สุด โดยมีร้อยละ 40-56.7 ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นถึงข้อบกพร่องในด้านการใช้น้ำเสียงในการอ่านข่าว ของผู้ประกาศข่าวช่อง 5 และ ช่อง 11 และสำหรับภาพรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าวนั้น สิ่งที่ผู้ชมให้ความเห็นถึงข้อบกพร่องมากที่สุด โดยมีร้อยละ 30-40 ได้แก่ การสบตากับผู้ชม ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลที่ได้รับจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ว่า ลักษณะการอ่านข่าว และภาพรวมของตัวผู้ประกาศข่าวมีความสำคัญมากที่สุด ในการสร้างความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าว

ข่าวธุรกิจ พบว่า ผู้ชมข่าวได้ให้ความเห็นคล้ายกับประเภทข่าวทั่วไป นั่นคือ ข้อบกพร่องที่มีมากที่สุดถึงร้อยละ 33.3-46.7 ได้แก่ การอ่านออกเสียง ซึ่งเป็นกลุ่มของลักษณะการอ่าน และภาพรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าวได้แก่ การสบตากับผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 เช่นเดียวกัน

ข่าวกีฬา พบว่า ผู้ชมข่าวได้ให้ความเห็นที่เป็นข้อบกพร่องมากที่สุดในด้านการอ่านออกเสียง โดยมีร้อยละ 53.3 และการสบตากับผู้ชมเป็นข้อบกพร่องรองลงมาตามความเห็นของผู้ชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20-43.3 ทั้งนี้ก็สอดคล้องกับข่าวทั่วไป และข่าวธุรกิจ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงชนิดของข่าวต่างๆ ผู้ชมก็ยังให้ความสำคัญกับลักษณะการใช้ภาษาในด้านเดียวกัน คือให้ความสำคัญกับลักษณะการอ่าน ในด้านการอ่านออกเสียง และน้ำเสียงในการอ่าน รวมทั้งภาพรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าว คือ การสบตากับผู้ชม โดยไม่ได้มีความแตกต่างกันไปในด้านชนิดของข่าว

ผลจากการสรุปในตอนที่ 1-3 นั้น ทำให้พบว่า การสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าวนั้น มีผลทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวค่อนข้างมาก เนื่องจากเหตุผลต่างๆ ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นการมองเห็นภาพรวมซึ่งจะเป็นรูปแบบที่เป็นแบบแผน ของตัวผู้ประกาศข่าวในการใช้อวัจนภาษา ซึ่งถ้าสรุปผลตามปัญหำนำการวิจัยที่ตั้งไว้นั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหำนำการวิจัยข้อที่ 1 ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ให้ความสำคัญหรือไม่ อย่างไร ต่อการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าว ในการสร้างความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ และปัจจัยใดที่ทำให้ผู้ชมข่าวติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้อวัจนภาษาของผู้ประกาศข่าวในด้านต่างๆ ว่าจะมีส่วนทำให้เชื่อถือและติดตามการรายงานข่าว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นไว้โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้ (จากตารางที่ 17)

ภาพโดยรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าว ได้แก่ การแต่งกาย (เสื้อผ้า) รูปร่าง หน้าตา ลักษณะการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางหรืออากัปกิริยาประกอบการพูด การสบตากับผู้ชม และทรงผม

ลักษณะการอ่านของผู้ประกาศข่าว ได้แก่ การอ่านออกเสียงต่างๆ ได้ชัดเจน น้ำเสียงในการอ่าน การเน้นย้ำเนื้อหาข่าว จังหวะและลีลาในการอ่าน

ภาพรวมของห้องส่ง ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่างมิได้ระบุให้ความสำคัญไว้ แต่ในให้ความเห็นอื่นๆ ไว้ได้แก่ บุคลิกดี มีมุขตลกขำกึ่งให้สนใจ มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่อ่าน มีความมั่นใจ เป็นผู้นำน่าเชื่อถือ วิเคราะห์ข่าวได้น่าเชื่อถือ หน้าทีการงาน และมีลักษณะการอ่านที่เหมือนเล่าให้ฟัง

นอกจากนั้นจากการวิจัยยังทำให้พบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ชมติดตามการรายงานข่าวมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาข่าว เวลาในการชมข่าว และตัวผู้ประกาศข่าวตามลำดับ สำหรับตัวผู้ประกาศข่าวที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับที่สาม ซึ่งก็ถือว่ามีความสำคัญแต่ค่อนข้างน้อยที่มีผลทำให้ผู้ชมติดตามการรายงานข่าว

ปัญหานำการวิจัยข้อที่ 2 ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ มีความประทับใจ หรือชื่นชอบ ผู้ประกาศข่าวด้วยการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะด้านใดบ้าง และภาพลักษณ์ของผู้ประกาศข่าวมีความสำคัญต่อการสร้างความน่าเชื่อถือ และติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์หรือไม่

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมข่าวประทับใจและให้คะแนนลักษณะต่างๆ ของผู้ประกาศข่าวในการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะในลักษณะต่างๆ มากตามลำดับดังนี้ (จากตารางที่ 18) การอ่านออกเสียงต่างได้ชัดเจน น้ำเสียงในการอ่าน การเน้นย้ำเนื้อหาข่าว จังหวะและลีลาในการอ่าน การสบตากับผู้ชม ลักษณะการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางหรืออากัปกิริยาประกอบกรพูด รูปร่าง หน้าตา รวมทั้งการจัดฉากหลังของห้องส่ง ซึ่งนับว่าเป็นการแสดงให้เห็นว่าลักษณะต่างๆ ดังกล่าวนั้นทำให้ผู้ชมประทับใจ และเห็นความสำคัญของอวัจนภาษาของผู้ประกาศข่าว

และจากผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ในด้านความมีชื่อเสียงของผู้ประกาศข่าวนั้นไม่มีผลต่อการทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามข่าว เนื่องจากมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 66.7 ที่ให้ความเห็นว่าไม่มีผล ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังได้ระบุความเห็นเพิ่มเติมถึงเหตุผลที่เห็นว่าความมีชื่อเสียง ของผู้ประกาศข่าวไม่มีผลทำให้เชื่อถือ และติดตามการรายงานข่าวตามลำดับไว้ดังนี้ (จากตารางที่ 26) เนื้อหาข่าวคืออยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับการอ่านตีมากกว่า ไม่จำเป็นต้องมีชื่อเสียง ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน ไม่เกี่ยวกับความสามารถในหน้าที่ และดูที่บุคลิกตีมากกว่า

ปัญหานำการวิจัยข้อที่ 3 การรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวในบริบทต่างๆ ตามประเภทของข่าวและสถานี ได้แก่ข่าวทั่วไป ข่าวธุรกิจ และข่าวกีฬา ผู้ชมข่าวให้ความสำคัญกับการสื่อสารเชิงอวัจนะแตกต่างกันไปหรือไม่

จากผลการวิจัยที่ได้ทำการเปรียบเทียบจากสถานีช่อง 5 , 11 และไอทีวี ในประเภทข่าวทั่วไป (การเมือง) ข่าวธุรกิจ และข่าวกีฬานั้น พบว่า ผู้ชมข่าวโทรทัศน์มีความคาดหวังต่อการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะในลักษณะต่างๆ เหมือนกันคือ การอ่านออกเสียง น้ำเสียงในการอ่าน และการสบตากับผู้ชม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง "บทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน" ครั้งนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้อวัจนภาษาที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการรายงานข่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรายงานข่าวนั้น นอกจากเนื้อหาของข่าวที่เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้ชมเชื่อถือ และติดตามการรายงานข่าวแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวนั้นก็ได้แก่ การใช้อวัจนภาษาในการรายงานข่าวในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะภาพรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าว ลักษณะการอ่านข่าว รวมไปถึงภาพรวมของห้องส่ง ที่นับว่าเป็นสิ่งที่สร้างบรรยากาศในการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

เนื่องจากผู้ประกาศข่าวหลัก ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่ในการรายงานข่าวในสถานีอยู่เป็นประจำนั้น ย่อมจะต้องมีลักษณะต่างๆ ในการใช้อวัจนภาษาที่จะสามารถทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามข่าวอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพราะในบางครั้งผู้ชมก็มักจะเลือกชมข่าวตามความชอบในตัวผู้ประกาศข่าวคนใดคนหนึ่งได้ เป็นเหตุให้มีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักการใช้อวัจนภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นด้านการอ่านในลักษณะต่างๆ และภาพรวมที่มองเห็นได้จากตัวผู้ประกาศข่าวเองจึงจะเป็นที่สนใจและชวนติดตามสำหรับผู้ชมข่าวโทรทัศน์

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ก็มีความสอดคล้องกับแนวความคิดต่างๆ คือ

แนวความคิดเกี่ยวกับอวัจนภาษา

จากการศึกษาเรื่อง "บทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน" พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับอวัจนภาษา เพราะผู้ประกาศข่าวเป็นผู้ที่ต้องทำการถ่ายทอด และนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้ประชาชนผู้ชมข่าวโทรทัศน์ได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจในขณะนั้นได้ชัดเจน ซึ่งการที่จะทำให้เกิดความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวอย่างต่อเนื่องนั้น นอกจากจะนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ถูกต้อง ชัดเจนแล้ว ก็ยังต้องอาศัยการใช้องค์ประกอบต่างๆ ในด้านอวัจนภาษาทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการอ่านออกเสียง น้ำเสียงในการอ่าน และการสบตากับผู้ชมมากที่สุดนั้น ก็เป็นเพราะลักษณะของอวัจนภาษาดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความน่าสนใจ และน่าเชื่อถือ เป็นการกระตุ้นให้ผู้ชมอยากติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าว

แนวความคิด และทฤษฎีการโน้มน้าวใจด้วยบุคลิกของผู้ส่งสาร

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญในด้านการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะ ทั้งที่ในฐานะที่ผู้ประกาศข่าว ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกโดยส่วนตัว ทั้งด้านรูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย และส่วนประกอบอื่นๆ คือ เป็นผู้ที่มีการอ่านออกเสียงได้ดี น้ำเสียงชัดเจน น่าฟัง รู้จักการสบตากับผู้ชมเพื่อสร้างความเป็นกันเองและความคุ้นเคย รวมทั้ง ควรจะเป็นที่มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหาข่าวที่รายงานด้วย เพราะปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวนี้ สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตัวผู้ประกาศข่าว ทำให้ผู้ชมชาวโทรทัศน์เกิดความสนใจและอยากติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวได้ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ผู้ประกาศข่าวไม่ควรมองข้ามไป เพราะจะทำให้ผู้ประกาศข่าวสามารถโน้มน้าวใจผู้ชมให้เชื่อถือ และติดตามการรายงานข่าวได้เป็นอย่างดี

ซึ่งการวิจัยก็สอดคล้องกับทฤษฎีการโน้มน้าวใจด้วยบุคลิกความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร ดังคำกล่าวของ อริสโตเติล ที่ว่า "บุคลิกของผู้พูด (Ethos) เป็นวิธีการที่มีผลมากที่สุดในการโน้มน้าวใจ โดยมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ เป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม มีน้ำในไมตรีต่อผู้ฟัง และแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้มีนิสัยดี"

และมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ ช่อผกา วิริยานนท์ ที่ได้ศึกษาถึงกระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ พบว่า จะต้องประกอบด้วยบุคลิกภาพส่วนบุคคล ความสามารถเฉพาะบุคคลในด้านการสื่อสาร

นอกจากนั้นจากการวิจัย พบว่า การสื่อสารเชิงอวัจนะนั้น มีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ ทั้งนี้เนื่องมาจากผลต่างๆ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแสดงไว้ในบทที่ 4 นั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับอวัจนภาษาในทุกๆ ด้าน และลักษณะของการสื่อสารเชิงอวัจนะที่ผู้ชมให้ความสนใจมากที่สุด จากการชมตัวอย่างของผู้ประกาศข่าว ได้แก่ การสบตากับผู้ชม การอ่านออกเสียงได้ชัดเจน และการจัดฉาก และเช่นเดียวกันว่าในส่วนที่กลุ่มตัวอย่างมองเห็นจากตัวอย่างของผู้ประกาศข่าวในบริบทต่างๆ ข องแต่ละสถานีนั้นก็ให้ความสำคัญกับลักษณะดังกล่าวเช่นกัน และยังรวมไปถึงการมีบุคลิกภาพที่ดี เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นด่านแรกที่ผู้ฟังจะใช้ในการประเมินตัวเรา (สนฉัตร พัทพิมล : 2521)

และผู้ประกาศข่าวก็ควรจะมีมุขตลก ชักจูงให้ผู้ชมสนใจ จะเป็นการให้ผู้ชมข่าวได้อย่างไม่ตึงเครียดจนเกินไป เสมือนกับเป็นการสร้างอารมณ์ขัน ซึ่งถ้านำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม จะเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ก็ต้องเชื่อมโยงกับเนื้อหา หรือความคิดที่กำลังเล่นอยู่ (พชร บัวเพียร : 2541,53)

ดังที่กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ สุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล ก็เนื่องมาจากเหตุผลข้อหนึ่งคือ ความที่เป็นคนมีอารมณ์ขัน มีมุขตลกสอดแทรก และยิ้มแย้มแจ่มใส

จากการที่ผู้ชมชื่นชอบสุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับลักษณะความมีอารมณ์ขัน และยิ้มแย้มแจ่มใส นั้น เนื่องจากลักษณะที่แสดงออกมรตัวผู้ประกาศข่าวดังกล่าวในอดีตนั้น ไม่สามารถจะแสดงออกได้มาก เพราะถือว่าเป็นการวางตัวที่ไม่เหมาะสม จะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในการรายงานข่าวได้ แต่ในยุคปัจจุบันการชมข่าวโทรทัศน์ได้ขยายขอบเขตไปถึงการรับชมของสัญญาณจากต่างประเทศที่เป็นมาตรฐานโลกอยู่หลายรายการด้วยกัน เช่น CNN เป็นต้น ทำให้เห็นได้ว่าแนวโน้มของผู้ประกาศข่าวที่มีลักษณะเป็นนานาชาตินี้ มีการสอดแทรกลักษณะการอ่านข่าวที่ไม่ตึงเครียด หรือบางครั้งมีการแทรกมุขตลก อารมณ์ขัน หรือสอดแทรก sense of humor มากขึ้น

การแสดงออกถึงลักษณะต่างๆ ที่เป็นการสอดแทรกให้ผู้ชมข่าวมีความเพลิดเพลิน และไม่ตึงเครียดเกินไปในการชมข่าวดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ในประเทศไทย เริ่มมีความคุ้นเคยกับลักษณะในการแสดงออกของผู้ประกาศข่าวที่มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสมากขึ้นจากเดิม ที่มักจะมีการแสดงออกที่เรียบง่าย ทำให้จากผลการวิจัยที่ได้จากผู้ชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 20-40 ปีนี้ ให้ความชื่นชอบกับลักษณะการอ่านข่าวของสุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ไม่ได้ครอบคลุมกลุ่มบุคคลช่วงอายุมากกว่ากลุ่มที่ศึกษา จึงอาจจะมีความคิดเห็นที่ไม่ยอมรับลักษณะดังกล่าวได้ตั้งปรากฏเป็นข่าว หรือการวิจารณ์จากคอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์บางฉบับว่า "มาดของฮาร์ท-สุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล แล่นจะยียวนและตบรูปท้ายไม่เข้าท่าเข้าทางอย่างยิ่ง การหักมุมไม่ได้เรื่อง ว่ากันอย่างนั้น...แถมออกท่าทะเล้น-ทะเล้งตึงตัง ยักคิ้วหลิวตาชะอีก" (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คอลัมน์ TV บันเทิง ฉบับวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2543)

แนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ในด้านความมีชื่อเสียง

เนื่องจากผู้ประกาศข่าว คือผู้ที่ เป็นเหมือนตัวแทนของสถานีต่างๆ ในบางครั้งก็จำเป็นที่จะต้องเป็นบุคคลที่น่าสนใจทั้งในด้านรูปร่าง หน้าตา และองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะมาช่วยในการเสริมสร้างความน่าสนใจมากขึ้นในการชมข่าว สถานีโทรทัศน์บางช่องจึงมักจะคัดเลือกบุคคลที่มีชื่อเสียงจากหลายวงการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นนักแสดง นักร้อง นักกีฬา หรือแม้กระทั่งนักวิชาการที่มีความชำนาญในด้านข่าวต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของทางสถานีอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการแข่งขันในด้านการรายงานข่าวมากขึ้น

แต่จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความสำคัญกับความมีชื่อเสียงในด้านต่างๆ ดังกล่าวของผู้ประกาศข่าวมากนัก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการเป็นผู้ประกาศข่าวไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เช่น นักแสดง นักร้อง หรือนักวิชาการมาก่อนก็ได้ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ มากกว่า เช่น การอ่าน การใช้น้ำเสียง ความรู้ความสามารถ เป็นต้น

ซึ่งการวิจัยนี้ แตกต่างจากการวิจัยของนางนุช ศิริโรจน์ : 2536 ที่ได้วิเคราะห์ว่าในยุคการแข่งขัน ความมีชื่อเสียงของบุคคล เป็นองค์ประกอบที่เด่นที่ใช้ในการดึงดูดใจให้ดูข่าว

แนวความคิดเกี่ยวกับตัวผู้ประกาศข่าว

จากผลการวิจัยที่ได้เปรียบเทียบลักษณะต่างๆ ของการใช้วัจนภาษาของผู้ประกาศข่าวนั้น พบว่า ผู้ประกาศข่าวหลักของประเภทข่าวต่างๆ จะต้องเป็นผู้ที่ใช้วัจนภาษาได้การสื่อความหมายได้ดีในเรื่องของ การอ่านออกเสียง น้ำเสียง และการสบตากับผู้ชม รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น อากัปกิริยา ท่าทางประกอบการพูด เนื่องจากท่าทางประกอบการพูดจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง และทำให้การพูดมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการใส่ท่าทางประกอบการพูดจะต้องทำให้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด ดูไม่ขัดตา (พชร บัวเพียร, 2541 : 73) ก็จะทำให้การพูดสามารถดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมและราบเรียบ

นอกจากนั้น การแต่งกายก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้ประกาศข่าว เนื่องจากการแต่งกายเป็นภาพภายนอกของผู้ประกาศข่าว ทำให้ได้มองเห็นบุคลิกของผู้ประกาศข่าว การแต่งกายจึงจำเป็นที่จะต้องมีความสวยงามและเหมาะสมตามลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งควรจะแต่งกายที่ชุดที่ดีที่สุด ชุดที่ดีในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าถึงเสื้อผ้า เครื่องกายที่ทันสมัย หรือมีราคาแพง แต่เป็นชุดที่ดีที่สุดเมื่ออยู่บนตัวคุณและถูกต้องตามกาลเทศะ ไม่ดูขมขื่อ หรือดูขาดจนเกินไป (สนฉัตร พัวพิมล , 2521 : 17) ทั้งนี้เมื่อผู้ประกาศข่าวมีการแต่งกายที่สวยงาม เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้เป็นจุดที่สร้างความเชื่อถือ และทำให้ผู้ชมอยากติดตามการรายงานข่าวได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้จากการวิจัย พบว่า บริบทต่างๆ ของข่าวนั้น ไม่มีส่วนทำให้ผู้ชมมีความสนใจในลักษณะการใช้ถ้อยคำภาษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมแล้วผู้ชมให้ความสนใจลักษณะการใช้ถ้อยคำภาษาที่คล้ายคลึงกันตามที่ได้แสดงผลในบทที่ 4 และสรุปผลการวิจัยไว้ในบทที่ 5 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

บริบทต่างๆ ของการรายงานข่าว

จากการวิจัยพบว่า ผู้ชมข่าวได้เห็นความสำคัญของการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันไปตามบริบท และสถานีต่างๆ เช่น ตัวอย่างผู้ประกาศข่าวทั่วไป ของทั้งช่อง 5, 11 และไอทีวี กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นในลักษณะการใช้ถ้อยคำภาษาที่คล้ายคลึงกันคือ การอ่านออกเสียง น้ำเสียง และการสบตากับผู้ชม แต่ทั้งนี้ลักษณะต่างๆ ดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันบ้างในการให้เหตุผล

จะเห็นได้ว่าไอทีวี ให้ความสำคัญกับการอ่านออกเสียงมากที่สุด แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ลงความเห็น ว่า ไอทีวีมีลักษณะการใช้ถ้อยคำภาษาที่ดี เหมาะสมอยู่แล้ว จึงทำให้ความคาดหวังในส่วนต่างๆ มีค่อนข้างน้อยกว่าช่องอื่นๆ

จากผลการวิจัยทั้งหมดดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันนั้น มีผลทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ แต่ทั้งนี้ ความชื่นชอบสถานีใด หรือผู้ประกาศข่าวคนใดนั้น ผู้ชมก็สามารถที่จะเลือกชมข่าวได้ตามความชอบของแต่ละบุคคล เนื่องจากสถานีแต่ละช่องก็มีรูปแบบ ที่ดี และมีผู้ประกาศข่าวที่ดีแตกต่างกันไป นอกจากนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับความสนใจในเนื้อหาข่าว และเวลาที่สะดวกในการชมข่าว ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเช่นกันที่จะทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าว ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย แบ่งเป็น

ข้อเสนอแนะในด้านการศึกษา

- 1.ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในด้านการสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าว
- 2.ควรจะศึกษากับผู้ประกาศข่าวให้ครบทุกสถานี เพื่อการเปรียบเทียบการใช้ อวัจนภาษาของแต่ละสถานี ว่าเป็นอย่างไร
- 3.ควรจะใช้วิธีการในการวิจัยที่หลากหลายโดยใช้ทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้าง และเจาะลึกมากยิ่งขึ้นในประเด็นต่าง ๆ
- 4.การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุที่จำกัด จึงอาจทำให้ความคิดเห็นเป็น เฉพาะกลุ่ม ถ้ามีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมากขึ้นก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่ หลากหลาย และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะในด้านการประยุกต์ใช้

สำหรับหน่วยงาน/องค์กร ที่อยู่ในแวดวงข่าวโทรทัศน์ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ได้ในลักษณะของการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบของการรายงานข่าวให้มีประสิทธิภาพและทั้ง ให้ประชาชนเชื่อถือ และอยากติดตามการรายงานข่าวทางโทรทัศน์มากยิ่งขึ้นได้ดังนี้

- 1.ผู้ประกาศข่าวทั่วไป ควรจะคำนึงถึงการใช้ อวัจนภาษาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในด้านการอ่านออกเสียง การใช้น้ำเสียง และลักษณะการสบตากับผู้ชม
- 2.ผู้ประกาศข่าวธุรกิจ ควรจะคำนึงถึงการใช้ อวัจนภาษาในด้านการอ่านออกเสียง น้ำ เสียงในการอ่าน และการสบตากับผู้ชมให้มาก
- 3.ผู้ประกาศข่าวกีฬา ควรจะคำนึงถึงลักษณะการอ่านออกเสียง การใช้น้ำเสียงใน การอ่าน และการมีอารมณ์ร่วมในข่าว เพราะจะทำให้ผู้ชมสนใจในข่าวมากขึ้น
- 4.ในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกาศข่าวหลัก จะ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ของ อวัจนภาษาที่ผู้ประกาศข่าวควรมี ไม่ว่าจะเป็นการอ่านออก เสียง การใช้น้ำเสียง จังหวะและลีลาในการอ่าน การแสดงกาย วรรคความรู้ความสามารถส่วนตัว และ อื่นๆ ที่เป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามข่าว ซึ่งก็จะทำให้สถานีโทรทัศน์ได้รับความนิยมใน การนำเสนอข่าวมากยิ่งขึ้น